

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

10. Perielitantes corpore, & anima iuuat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

perpetuum conspectu orbari se cernerent, ac si eius arbitrio steteret sociorum delectus quos secum in Indiam duceret, magnis hoc ab eo precibus nonnulli flagitabant. Longum sit referre cœtera quæ Vllissiponem vsque de illo habentur, & maiora in Indiis nos vocant; sed quædam negligi Scriptorum vetat iudicium qui posterorum memoriæ tradenda censerunt.

10. Erat Legato metator hospitij homo ferus, & belluina exandescencia furere assuetus, is quandoque ab Domino negligentia perstrictus acriter, vbi se illius oculis subduxit, tam scedè cepit apud comites in illum debæchari, vt exuisse hominem videretur. Audiebat vir sanctus insanè furentem, & silentio animum premebat, ne igni oleum adderet, arrectus interea in occasionem quæ prima occurrisset reuocandæ ad mentem bestia. Die igitur insequenti cum detumisset amentia impetus, obseruat tempus quo designaturus hospitia reliquorum aduentum præuertebat, tunc equo (quod nunquam antea) celeritatis validæ, ab vno comitū rogato, immixtis habenis ad illum præcipitat: patuitque euentu, præfago lumine cœlitus edoctum, necessitati extremæ succurrere. Assēctus enim est tempori, præcurrentem; cum lapsus nimirum per abrupta, tantum non obrutus sub equi pondere iaceret ac gerneret. Hic verò desiliens confestim Xauerius, magno demum conatu subtraxit equo semiuuium (qui casus allisū dirupit crepauerat); & suo ipsius in equo compositum, paucis, ad eò cordatè, sanctèque pupugit, vt ab comitibus offensionis veniam oraret quæ illorum aures scelerata lingua pridie violarat, aliusque ab eo qui fuerat deinceps viueret. Ad hæc Legati armigero non disparatum auxilium, in pari animæ corporisque periculo attulit. Transmittendus erat fluuius vadi difficilis, atque ambigui; in hunc artus vel præsentia, vel temeritate iuuenili, equum subiectis calcaribus inicit armiger prætentaturus & præiturus vadum; paulum processerat cum inopino gurgite sorbetur, abripiturque citatissimo alueo cum equo, ad medium fere milliare. E ripa socij actum de illo rati; Deum magnis vocibus inclamare; flere Legatus cui erat carissimus; Xauerius secum, & cum Deo totus, eò ardentius instare precibus, quò præceptis magis, sauumque periculum: & gratas habuit preces Deus. Quem enim luf deque rapidissimo fluento, circumuolui cum equo penitus oportebat, semper in equo constitit iuuenis, exerto ex aquis capite, quod nec equestris egit peritia, quæ in illa consternatione prorsus vanuerat; nec vt ea maximè adesset, videtur agere potuisse; in terram denique appellens prehenfis tenaciter virgultis euasit incolumis. Quo illum discrimine credibile est percussum ad sanationem potius animæ quam exirium corporis, vt qui paulò priusquam Româ profisceretur, obstinasset animum auersus acres & validos diuini spiritus impulsus quibus ad religiosum Ordinem vehementissimè agi se fenserat. Hanc eius liberationem Legatus, dum Xauerij precibus; Legati lacrimis Xauerius tribuit, & christiana inter illos certatur modestia, accurrunt serui, & comites, siccat, fouetur, restituitur, sed

IO.
Periclitante
corpore, &
anima iuuat.

ab Xaverio maximè quâ potissimum opus erat. Dum enim recentis horror periculi, salubri monito hunc prætat docilem, ex eo sciscitatur in tam præfenti vitæ periculo, quid tandem animo versasset? at is ingenue fallus est in procinctu illo distendi se æterno tribunalî, occurrisse mox animo viuam Ordinis illius imaginem in quem fuerat nuper à Deo vocatus, & hoc sibi admissum tam crudeli morsu conscientiam exprobrasse, vt eius reddenda ratione, quàm ipsa morte discrucietur violentius. Sub hæc de supino salutis neglectu, de atrocitate sempiterni supplicij sceleratis parati; eo animi sensu, ea verborum expressione loquebatur, vt modo ex inferis ignibus videretur, non ex fluuij aquis emersisse. Fuit & alius in via casus Xaverio, argumentum beneficæ caritatis. In transgressu Alpium Legati Scriba, tantillum semita exiens præceps in barathrum corruit, quod niues altissimæ plano æquatum cælauerant, & deuoluebatur in subiectum torrentem mergendus aut comminuendus, nisi Deo volente ruina tandem substitisset. Sed loco hæserat tam pauendi accessus vt auderet nemo tentare aleam hominis inde retrahendi; vnus Xaverij generosum pectus, seu verius dixerim, mascula caritas, per calcatum periculum euadens, eò se dimisit, satigitque, tam vario, & industrio nisu, vt eum imprimis, se verò deinde in tutum seduceret. Quare hic vti & alij quorum memini, duo, mirè aduersus Xaverium grati, vitæ suæ parentem illum perpetuo dixere; ipse grato illorum animo, vni eorum bono perpetuo vsus est nempe vt efficeret meliores.

11

Infelucitam
Arzeterit pa-
triam

11. Transmisso iam saltu Pyreneo cum eò ventum est, vnde castrum Xaverium propius aberat, expectabat Legatus eò excurrendi occasionem acciperet proclinem vtique, ac fere necessariam, vt postremo suorum reficeretur aspectu, & affatu; vel si minus suorum afficeretur necessitudine, matri saltem grandææ suprema verba, & fratribus diceret. Miratus verò, diuerticuli huius nullam ab eo fieri mentionem; non modo id illi suggestit, sed suasit etiam vehementer; tum quod ita prorsus fieri deceret; tum quod notam sibi duritiæ apud nobiles illos hæsuram cerneret, si post longinquitatem absentia illuc Xaverium deducens, vnde nunquam esset rediturus, ne obiter quidem illius copiam ijs fecisset. At qui sæculo valedicens nihil se illic præterea quod suum diceret, habere statuerat, induci non potuit, vt de via Apostolicæ missionis tantisper flecteret, aieus mutuos propinquorum complexus se illuc differre vbi non forent obiter dandi, & accipiendi, sed solidis gaudijs cumulati, cum hic & raptim iungerentur, & suo aliquo semper fastidio miscerentur. Iam quidem Mascaregnas, singulari, prudentia vir, & cæus Xaverij obseruator, intimè illum perspexerat, & tam altè de illo sentiebat, vt ante suum in Lusitaniam aduentum cursorem cum literis ad Regem præmitteret, quarum erat præcipuum argumentum Xaverij sanctitas, quem ipsius obsequijs in salute Indorum operam nauaturum, secum adducebat; de hominis innocentia, humilitate sancta, contemptu sui, rerumque caducarum scribebat